

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 58/2026 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om mængden arbejdskraftspolitiska udlånden

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har ni, Ärade talman, till den minister som saken gæller oversænt fôljande skriftlige spørsmål SS 58/2026 rd undertegnet af riksdagsledamot Inka Hopsu /grôna:

Vilke åtgærdelser æmnar regeringen vidtå for at sækrestålle kvaliteten på serviceprocesserne i anknytning til arbejdskraftsmyndighetersnas begæranden om utredninger og arbejdskraftspolitiska udlånden,

og æmnar regeringen gennemfôre en mer omfattende utredning om gennemfôrendet af reformen af arbejdskraftsservicen inklusive omfatningen af problemerne og behovene af videreutvikling?

Som svar på dette spørsmål anfôr jeg fôljende:

År 2023 opptæckte arbejts- og næringsministeriet utifrån erhållen respons at det fanns brister i kunskaperne om utkomstskydd for arbejdslôse hos personalen vid de dåvarande TE-byråerne og vid de kommuner som deltog i kommunfôrôket for fræmjande af sysselsætningen. Hôsten 2023 fôrutsatte ministeriet at alle som utfôr oppgifter som hænfor sig til utkomstskyddet for arbejdslôse vid TE-byråerne ska avlægge en utbildning i utkomstskydd for arbejdslôse. Eftersom ministeriet inte hade befogenhed at utfârde ett motsvarande fôrordnande gællande kommunernes personal, gavs kommunerne en rekommendation om at deres personal ska delta i utbildningen.

En stor del af personalen hos sâvål TE-byråerne som de kommuner som deltog i kommunfôrôket med sysselsætning deltog i den utbildning som tilhandahôlls. Motsvarande riksomfattende utbildning har tilhandahållts æven frân bôrjan af 2025 dâ ansvaret for arbejdskraftsservicen ôverfôrdes til kommunerne, men antalet personer som avlægger utbildningen har minskat. Dette kan dock delvis bero på at mænnga anstællde hos arbejdskraftsmyndigheterne har avlagt utbildningen redan tidligere.

På grund af den kommunale sêlvstyrelsen som faststælls i grundlagen kan inte arbejts- og næringsministeriet eller Sysselsætnings-, udviklings- og fôrvaltningscentret (UF-centret) direkte styre eller ôvervåke arbejdskraftsmyndighetersnas verksamhed. UF-centret erbjuder dock arbejts-

kraftsmyndigheterna stödmaterial, som inkluderar bland annat den webbutbildning som tillhandahålls. Arbetskraftsmyndigheterna beslutar själva om deras personal ska delta i den riksomfattande utbildningen. Samtidigt ansvarar Arbetskraftsmyndigheterna för att deras personal har tillräckliga kunskaper i exempelvis frågor som gäller utkomstskydd för arbetslösa.

Arbets- och näringsministeriet har genomfört en utredning om de lösningar gällande rätten till utkomstskydd för arbetslösa för företagare och för arbetslösa som är sysselsatta i så kallat eget arbete där det har varit fråga om de Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för utbetalning av förmån. Centralt är huruvida företagsverksamheten utgör ett hinder för att söka och ta emot heltidsarbete. Om den inte utgör ett hinder är en arbetslös arbetssökande som bedriver företagsverksamhet i regel berättigad till arbetslöshetsförmån. Utifrån utredningen har UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna getts rekommendationer om bland annat utveckling av tillämpningspraxis. Ministeriet kommer att stödja verkställarna i att genomföra rekommendationerna, och avsikten är att i samband med detta även behandla befogenhetsfrågorna. Syftet med systemet med utkomstskydd för arbetslösa är att trygga en arbetslös arbetssökandes ekonomiska möjligheter att söka arbete och förbättra sina förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden. Genom utredningen har man observerat att det finns för stor variation i tolkningspraxis, vilket bidrar till att öka osäkerheten om möjligheterna till företagande. Vi kommer att följa upp noggrant huruvida de nya rekommendationerna styr verkställandet i rätt riktning.

Delegationen för främjande av sysselsättningen följer regelbundet upp hur väl Arbetskraftsservicesystemet fungerar. Utöver detta är en tjänstemannaredogörelse om genomförandet av reformen av Arbetskraftsservicen och dess utvecklingsbehov under beredning, och avsikten är att lämna redogörelsen till statsrådet i början av 2027. Redogörelsen grundar sig på lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (380/2023), enligt vilken den nationella delegationen för främjande av sysselsättningen varje regeringsperiod ska lämna en redogörelse om läget för Arbetskraftsservicesystemet till statsrådet. Redogörelsen ska innehålla en bedömning av hur servicesystemet fungerar och hur förutsättningarna att ordna service uppfylls. Redogörelsen fokuserar på att göra en bedömning av ungefär de två första åren av verkställandet av Arbetskraftsservicesystemet. En mer heltäckande bedömning som grundar sig på flera år av erfarenheter och data kan genomföras i slutet av nästa regeringsperiod.

Vid Arbets- och näringsministeriet har man dessutom inlett en lagberedning i syfte att förnya UF-centrets lagstadgade uppgifter gällande Arbetskraftsservice och förtydliga särskilt UF-centrets och Arbetskraftsmyndigheternas roller. Beredningen grundar sig på en utredning som utarbetas som ett tjänsteuppdrag vid ministeriet och där man har utvärderat UF-centrets och de kommunala Arbetskraftsmyndigheternas roller samt arbetsfördelningen vid främjande av sysselsättning och internationell rekrytering. I utredningen granskades även UF-centrets roll som stöd för Arbets- och näringsministeriet i den riksomfattande styrningen och utvecklingen av Arbetskraftsservicesystemet. Målet är att lämna en regeringsproposition om ärendet till riksdagen senast hösten 2026. Avsikten är att ändringarna ska träda i kraft 2027.

Helsingfors 13.3.2026

Arbetsminister Matias Marttinen